

Gemeentebreed

Veranderingen

A. Bas

Begin over ‘veranderingen in de kerk’ en menig kerkenraadslid slaakt een ietwat wanhopige zucht. Immers, hoeveel tijd en energie kosten een kerkenraad ‘veranderingen in de kerk’ vaak wel niet! Want wat begint als een leuk idee van deze of gene commissie, verandert soms binnen de kortste keren in een heet hangijzer waar ieder gemeentelid het zijne of het hare van weet te zeggen. De één is fel tegen (‘al die veranderingen, dominee!’), de ander hard voor (‘hier kan ook nóóit wat!’). En zie als kerkenraad dan maar eens een juiste beslissing te nemen en tegelijk ook nog de vrede te bewaren.

Hoe ga je als kerkenraad op de juiste manier met ‘veranderingen’ om? Is het verstandig om domweg je eigen beleid vast te stellen en dat ook uit te voeren? Of heb je rekening te houden met wat er in de gemeente ‘leeft’? En als het dat laatste is, wat doe je dan als de meningen verdeeld zijn? Het valt niet mee, om daar in kort bestek allerlei wijze dingen van te zeggen. Zeker niet, als je als predikant ook zélf volop met deze dingen te maken hebt. Maar toch denk ik, dat er vanuit de Schrift wel iets over te zeggen valt.

Het Woord en de afspraken

Het eerste wat ik over ‘veranderingen in de kerk’ wil zeggen, is een open deur: uitgangspunt moet zijn wat de Schrift zegt. En toch trap ik die open deur hier met liefde en overtuiging nog een keer in, want in de praktijk wordt naar de norm van de Schrift lang niet altijd meer gevraagd. Als dan de liturgiecommissie met ‘iets leuks’ of ‘iets ‘aansprekends’ komt, wordt er stilzwijgend van uitgegaan dat het met de schriftuurlijkheid wel goed zit.

En toch is het goed om die vraag elke keer maar weer nadrukkelijk te stellen. ‘Wat zegt de Schrift?’ Want daar ben je tenslotte een gereformeerde kerkenraad voor, en bovendien blijken bij nader onderzoek dingen vaak lang zo vanzelfsprekend niet te zijn als op het eerste gezicht gedacht werd. Neem zoiets als getuigenissen in (bijvoorbeeld) een belijdenisdienst. Een aansprekend idee, en met getuigenissen is ook niets mis. Integendeel! Maar horen ze ook thuis in de eredienst? Dat heeft alles te maken met hoe je op grond van de Schrift aankijkt tegen de eredienst. Want als je die ziet als een ontmoeting tussen de HERE en zijn volk, is het maar de vraag of daarin getuigenissen van enkelingen een plek moeten krijgen.

En zo zouden we zonder moeite nog veel meer voorbeelden kunnen noemen. Wat te denken bijvoorbeeld van stukjes drama in de eredienst? Opnieuw: een ongetwijfeld aansprekend idee. Maar heeft Zondag 35 daar ook iets over te zeggen, waar beleden wordt: ‘wij moeten niet wijzer zijn dan God, die zijn christenen niet door stomme beelden, maar door de levende verkondiging van zijn Woord wil laten onderwijzen’? Ik besef: dat zijn niet altijd even gemakkelijk te beantwoorden vragen, maar ze moeten wel gestéld worden. Want anders wordt de belijdenis dat we ons in alles door Gods Woord willen laten onderwijzen, al heel snel een ‘lege huls’.

Een tweede opmerking betreft de afspraken die we als kerken samen gemaakt hebben inzake de liturgie. Ik weet: de ‘koersbepaling’ die we wat dat betreft op de Generale Synode van

Zuidhorn (2002-2003) hebben vastgesteld, geeft kerken daarin de nodige ruimte en vrijheid. Maar toch blijven er desondanks nog genoeg liturgische afspraken over, die we met elkaar gewoon gemaakt hebben. En dan is het ook een goede zaak, om je daar als kerk ook aan te houden en ze niet domweg naast je neer te leggen. Want ook dát heeft alles te maken met ‘gereformeerd’ zijn!

Het geweten en het draagvlak

Wil je als kerkenraad een verandering doorvoeren, dan zul je je er allereerst van moeten overtuigen dat die niet in strijd komt met de heilige Schrift. Maar wat dan? Want ook schriftuurlijk verantwoorde veranderingen kunnen in een gemeente nog wel het nodige verzet opleveren. En moet/mag je dat dan negeren? En altijd afdoen als ‘conservatisme’? Ik denk dat de Schrift ons ook op dat punt nog wel het nodige te zeggen heeft. Onder meer in 1 Korintiërs 10, waar Paulus spreekt over het juiste gebruik van de vrijheid.

In 1 Korintiërs 10 maken we kennis met een van de ‘hete hangijzers’ van Paulus’ dagen: het al dan niet eten van offervlees. Een kwestie waarover Paulus eerder in zijn brief al heel duidelijke taal had gesproken. Zo lezen we in hoofdstuk 8 onder meer: ‘Wat nu het eten van offervlees betreft: wij weten dat er in de hele wereld niet één afgod echt bestaat en dat er maar één God is’ (vs. 4). Met andere woorden: als iemand het Paulus op de man af vraagt, ziet hij geen schriftuurlijke bezwaren tegen het eten van offervlees. En toch kunnen er situaties zijn, zegt hij in hoofdstuk 10, waarvan hij van die vrijheid om te eten geen gebruik maakt.

Eén van die situaties beschrijft hij in hoofdstuk 10:28: ‘Wanneer iemand u erop wijst dat u vlees van offerdieren eet, laat het dan omwille van hem staan. Houd rekening met het geweten.’ En dan moeten we goed verstaan wat we daar lezen. Paulus heeft het over een situatie waarin het feit dat jij gebruik maakt van je vrijheid om te eten, voor de ander een struikelblok wordt op de weg naar het eeuwige leven. Omdat zijn geweten hem zegt dat het eten van offervlees zonde is. *In die situatie* mag je van jouw vrijheid geen gebruik maken.

En dan besef ik terdege dat dit in de praktijk van het kerkelijk leven een kwetsbare regel is, die veel fijngevoeligheid vraagt. Want wordt het geweten van de ander wérkelijk bezwaard, als we als kerkenraad deze of gene verandering doorvoeren? Of gebruikt de broeder of zuster in kwestie dit als ‘machtsmiddel’ om de door hem of haar verfoeide verandering te blokkeren? Dat is in de praktijk vaak nog niet zo makkelijk uit te maken! Maar dat ontslaat kerkenraden en hun leden nog niet van de plicht om zich wel naar dit woord van de apostel te richten. En op die manier ook rekening te houden met wat er in de aan hun zorgen toevertrouwde gemeente aan gevoelens leeft.

Al met al blijft ‘omgaan met veranderingen’ in de praktijk een lastig punt. En ik wens alle kerkenraadsleden die hiermee te maken hebben, om die reden veel schriftuurlijk inzicht, wijsheid en fijngevoeligheid toe. In de hoop, dat de in dit artikel aangedragen punten enig houvast kunnen bieden.